

Sammenfatning af IT-undersøgelsen

IT-undersøgelsen udspringer af Ollerup Friskoles værdiproces og debatten blandt forældre til generalforsamlingen i 2019. Den har til formål at beskrive praksis for brug af IT i undervisningen set fra både lærer- og elevperspektiv, beskrive elevernes adfærd med tilgængelighed af IT og afdække holdninger til IT-brug i skolen hos lærere, elever og forældre.

Undersøgelsen viser en stor polarisering af holdninger for og imod IT i undervisningen blandt skolens forældre. Stort set alle forældre er enige i, at det er vigtigt at lære at bruge IT i skolen. Uenigheden drejer sig om i hvilket omfang, hvordan og fra hvornår. Det er tydeligt, at når forældrene skal vurdere den nuværende IT-løsning på skolen, så forholder de sig langt bredere til den end blot at se på iPad'ens egenskaber som redskab i undervisningen. Forældrene er meget delte i hvor tilfredse eller utilfredse de er med den nuværende IT-løsning, og andelen af *meget tilfredse* og *meget utilfredse* er stor.

Specielt hos de forældre, som synes, der er for meget IT/iPads, er der noget på spil. De bringer lange indlæg med mange perspektiver ind i debatten, bl.a. om børns leg og sociale relationer, om hjernens og kroppens udvikling, om pædagogik, om det taktile og sanselige mm. De ønsker en grundig dialog om emnet. De forældre, der er for den nuværende brug af IT, mener det foregår på en god måde, og IT er en vigtig del af vores verden og børnenes fremtid. De har tillid til lærerne og ønsker ikke, at nogen skal indskrænke lærernes metodefrihed.

Der er blandt forældrene en stor andel, der har valgt Ollerup Friskole på trods af, at skolen bruger iPads og IT i stort omfang – ikke mindst blandt forældre til børn i indskolingen.

Der er også stærke holdninger blandt lærerne med et stort flertal, der er meget glade for brugen af IT og iPads i undervisningen. En mindre gruppe lærere er mere IT-skeptiske, ikke mindst i forhold til de yngste elever. For de fleste lærere er brugen af IT og iPads vigtige og helt uundværlige redskaber, også i indskolingen.

Eleverne er generelt glade for IT i undervisningen. Mange udtrykker lige så stor glæde med fysiske materialer og det at bruge hænderne, mærke materialer mm. Man kan af svarene godt fornemme, at de kommer fra familier med holdninger. Eleverne vurderer, at der er god balance mellem brugen af IT og andre undervisningsmaterialer på mellemtrinnet, mens eleverne i udskolingen gør opmærksom på en for stor og i nogen grad også for ensformig brug af portaler og iPads i undervisningen.

iPads

Eleverne er generelt glade for deres iPads, selvom eleverne i udskolingen hellere vil have laptops. Med iPad'en får de adgang til Internet (viden) og adgang til mange programmer, og så går det hurtigere at skrive på iPad'en end i hånden. De kan også lave film og mange andre kreative ting. Eleverne er meget bevidste om faldgruberne i forhold til at blive distraherede af spil og andet godt i undervisningen. Trods det vil eleverne gerne have spil på deres iPads.

Forældrene er fint tilfredse med, at der anvendes iPads i undervisningen, men de er udfordrede og splittede i spørgsmålet om, hvorvidt den skal med hjem. Udfordringen består i den legitimitet, som en iPad fra skolen får i hjemmet, både i forhold til eget barn og de kammerater, som medbringer skolens iPad med spil på til legeaftaler. Det er ikke længere forældrene, der kan bestemme, hvornår barnet introduceres til iPads i hjemmet. Det er specielt i indskolingen, at der er flere modstandere af at få iPad'en med hjem, end der er tilhængere. I mellemtrinnet tipper balancen til den anden side, selv om her stadig er en væsentlig modstand.

Lærerne er meget glade for brugen af iPads som redskab i undervisningen – ja, de kan faktisk ikke undvære dem. De fremhæver, at iPad'en er mobil (kan tages med ud) og kan bruges til alt fra tekstbehandling, fotografering, videofilme + redigering samt podcasts m.v. Der er dog ulemper i form af distraktioner fra ikke undervisningsrelevante apps, uopladte iPads eller når eleverne har glemt at medbringe deres iPads.

Hvis iPad'en skal blive på skolen, ser lærerne primært udfordringer i forhold til lektier (specielt i udskolingen), mens nogle ser det positive i, at det vil løse problemerne med glemte, uopladte iPads (specielt i indskolingen).

Portaler og apps

Eleverne ønsker variation i både undervisningsform og brug af portaler, apps og fysiske materialer. De vurderer, at der mange steder er en fin balance, men at der er også fag, hvor portalerne fylder for meget.

Lærerne har meget forskellige brug af portaler og apps, men de fleste bruger dem til at gøre undervisningen bedre, variere undervisningen og hente inspiration. Flere lærere nævner, at det er vigtigt at brugen af portaler afveksles med anden undervisning fx samtaler, fremlæggelser, interviews, arbejde med taktile (analoge) materialer osv.

Spil

Det er næppe nogen tvivl om, at der bliver spillet i timerne, og at spil fylder for børn og forældre på skolen og i hjemmet. I hjemmet er det forældrenes ansvar, mens det på skolen er skolens ansvar. For nogle forældre er det en fordel, at børnene har fået en iPad til det hele – i skolen og hjemmet. Andre forældre er trætte af at få bragt spil ind i deres hjem i form af spilprægede læringsapps, eller når barnets kammerater til legeaftaler medbringer skolens iPad med spil på.

Spil på iPad'en optager eleverne meget, da de gerne vil spille, men samtidig har svært ved at styre omfanget både i timerne og derhjemme. Eleverne synes, at der spilles for meget i timerne, og at det forstyrrer. De vil grundlæggende ikke af med spil på deres iPads, selv om de synes, det er svært at administrere.

Lærerne oplever at der spilles i timerne, men det er forskelligt, om de anser det for at være et stort problem eller ikke. Flere konstaterer, at tilstedeværelsen af spil og notifikationer kan gøre det svært for eleverne at koncentrere sig.

Generelt efterlader undersøgelsen det spørgsmål, om det måske er netop de børn, der spiller i timerne, som har mindst brug for distraktioner.

Sundhed

I forhold til elevernes sundhed, oplever eleverne ikke, at iPad'en påvirker deres energiniveau eller adfærd i forhold til at lege i den virkelige verden væsentligt.

Brugen af IT påvirker ikke lærernes fysiske eller psykiske arbejdsmiljø, så her er der heller ingen udfordringer.

Forældrene har nogen skepsis overfor anvendelsen af trådløst IT-udstyr/WIFI, men ikke i et omfang, der giver anledning til at foretage de store ændringer.

Skolen har som en del af undersøgelsen haft besøg af Henrik Eiriksson, Rådet for Helbredssikker Telekommunikation, og har fået vejledning i forhold til sunde vaner hos eleverne og fysiske installationer.

Skærmtid

Skærmtid er et emne som både optager og udfordrer forældrene. I indskoling og mellemtrinnet er det næsten alle forældre, der begrænser deres børns skærmtid derhjemme, og i udskoling er det stadig hovedparten der gør det.

Skærmtid er et fællesanliggende mellem skole og hjem, da den samlede mængde for det enkelte barn ikke kan styres af en part alene. Forældrene ønsker tydeligt, at skolen skal have opmærksomhed omkring omfanget af skærmtid og skal begrænse omfanget. Flertallet af lærerne mener samtidig, at skolen burde holde styr på elevernes skærmtid i skoletiden. Pt er det kun ganske få lærere, som har omfanget af skærmtid med i koordineringen med kolleger.

Eleverne er opmærksomme på, at deres forældre gerne vil begrænse skærmtiden og en del af dem vil også gerne selv begrænse deres skærmtid. Omfanget af skærmtid i skolen vurderer eleverne som værende tilpas på mellemtrinnet, mens en større del af eleverne synes, at det er for meget i udskoling.

Håndskrift

Håndskrift blandt eleverne har det overordnet rigtig godt. Eleverne mener, det er vigtigt at lære at skrive i hånden og vigtigt at kunne læse håndskrift, også selv om verden bliver mere digital. De kan generelt godt lide at skrive i hånden, og dem der ikke kan, begrundes det med, at det går for langsomt, og at deres håndskrift er grim. I indskoling løses næsten alle opgaver i hånden, mens det er modsat i udskoling, hvor

opgaveløsning i hånden primært er i matematik. Næsten alle elever i udkolingen skriver enten noter i hånden eller på iPad'en. Størstedelen af eleverne i udkolingen bruger også billeder af lærerens præsentation, som en del af det at tage noter.

Alle lærere mener det er vigtigt, at eleverne lærer at skrive i hånden, men halvdelen mener samtidig, at det er mindre vigtigt, da håndskrift fylder mindre i samfundet. De fleste lærere mener, at eleverne bør lave opgaver i hånden i hele deres skoletid. Lærerne har ikke en entydig vurdering af elevernes evne til at læse håndskrift.

Håndskrift er meget vigtig for forældrene. Forældrene oplever generelt, at deres børn både kan læse håndskrift og skrive i hånden derhjemme.

Læsning

Lærerne er bevidste om valget mellem analoge og digitale tekster. Flere lærere mener, at eleverne foretrækker online tekster.

Eleverne svarer dog, at de foretrækker at læse papirbøger. Langt de fleste elever kan lide at læse, også i udkolingen, og de har generelt gode læsevaner derhjemme. En del elever nævner sammenhæng mellem hovedpine og læsning på skærm.

Forældrene værner om de fysiske bøger, og der er god kultur om højtlesning for børnene derhjemme.

Hvad skal der ske?

I undersøgelsen er der kommet en række opmærksomhedspunkter, som ledelsen vil se på sammen med lærerne. Der er desuden nogle udfordringer, som skolebestyrelsen skal diskutere, og den skal eventuelt træffes beslutning om justeringer i brugen af iPads.

Der er ikke nogen hurtig løsning til at afslutte IT-debatten. Som en forælder skriver, *så er der tale om en vigtig og kontinuerlig drøftelse. IT må ikke komme til at skille, derfor er det vigtigt, at der bruges tid og ressourcer, så "tilhængere" og "modstandere" ikke bekæmper hinanden.* Det vil være nødvendigt, hvis man skal imødekomme de IT-skeptiske forældre. Det vil være gavnligt for alle parter at blive klogere på hinandens perspektiver og de faktiske forhold.

Emner som bestyrelse og ledelse bør forholde sig til

Undersøgelsen af IT-brug på Ollerup Friskole har afdækket en række emner, som skolens ledelse og bestyrelse bør forholde sig til.

Ledelsen bør

- i forhold til **iPads som redskab** undersøge, hvorledes det i praksis vil være muligt at opbevare iPads på skolen/i klasserne (inkl. opladning), og få lærernes input til, hvordan udfordringer med lektier løses.
- i forhold til **spil** sammen med lærerne forholde sig til de praktiske muligheder og udfordringer ved en eventuel udrulning af iPads, som udelukkende styres af skolen, så elever og forældre ikke kan installere apps.
- i forhold til **skærmtid** overveje, hvorledes tilrettelæggelse af varieret undervisning også kan tage højde for skærmtid.
- i forhold til **håndskrift** holde øje med, at håndskrift stadig prioriteres.
- I forhold til **læsning** se på elevernes svar (også de fulde svar i bilag 3 og 4) sammen med lærerne og forholde sig til om der er sammenhæng mellem læselyst og medie. Det bør overvejes om skolen kan gøre fysiske bøger lettere tilgængelige.
- I forhold til **portaler og apps** reflektere over elevernes svar sammen med lærerne og tage en diskussion om brugen af undervisningsmaterialer. Ledelsen bedes desuden gøre bestyrelsen klogere på, hvilke portaler, systemer mm, som skolen anno 2020 i det hele taget kan vælge imellem. Hvordan ændrer udbuddet af undervisningsmaterialer sig, hvilke principielle valg træffes løbende og hvad betyder det økonomisk?

Bestyrelsen bør

- i forhold til evaluering af **den nuværende IT-løsning** diskutere, hvordan vi bedst kan imødekomme forældrenes ønsker, trods den store spredning blandt forældrene og det, at mange vælger skolen på trods af skolens brug af iPad og IT i stort omfang. Bestyrelsen har en bunden opgave i at komme videre i arbejdet med IT, så alle parter bedre kan se sig selv i en løsning, end de gør i dag.
- diskutere om **iPad'en** er det rigtige redskab for alle klasser, inden skolen skal investere i nye devices. Og det skal diskuteres om, iPads skal blive på skolen og i givet fald fra hvilket klassetrin. (På hvilket klassetrin eleverne skal have iPad eller lign. hører til under den store snak senere).
- i forhold til **spil** diskutere ovenstående adfærd og holdninger og fordele og ulemper ved, at eleverne også kan bruge skolens iPads til at spille på i fritiden. Bestyrelsen bør forholde sig til, om der på basis af de fremkomne oplysninger skal være spil på skolens iPads, samt hvordan spil eller ikke-spil skal håndteres.
- diskutere ovenstående og forholde sig til, om skolens **iPads udelukkende skal styres af skolen**, så elever og forældre ikke kan installere apps. Hvis så, hvordan skal de så styres? Bestyrelsen skal også forholde sig til fra hvornår det eventuelt skal være, og hvordan en eventuel beslutning skal kommunikeres til elever og forældre.
- i forhold til **stråling** diskutere, om vi nu, hvor vi har muligheden, skal foretage justeringer af de tekniske installationer i den ny indskoling for at minimere stråling i forhold til de mindste børn.
- diskutere, om skolen skal have det som opgave at holde øje med og begrænse elevernes **skærmtid** i skoletiden/undervisningen.
- bør diskutere, hvilken rolle økonomien må spille i valget af digitale og analoge **undervisningsmaterialer**, så det er muligt at prioritere analoge/taktil materialer.
- bør overveje om sammenhæng mellem IT og **værdigrundlaget** ikke skal tages op sammen det mere overordnede spørgsmål om, hvordan IT benyttes på skolen.

Bestyrelsens overvejelser skal vendes med lærerne, inden bestyrelsen træffer en eventuel beslutning.

Både **Ledelse** og **Bestyrelsen** bør have flere grundige snakke om den helt overordnede tilgang til IT og omfanget af IT på Ollerup Friskole.

Bestyrelsens beslutning om ændringer for brugen af IT i undervisningen

I oktober 2020 har IT-udvalget diskuteret undersøgelsens resultater med fokus på de emner, som ledelse og bestyrelse skal forholde sig til. Med baggrund i undersøgelsen fremsatte IT-udvalget en række anbefalinger, som de kompromisser, der kan findes i interessenternes forskellige holdninger og ønsker. Rapporten og anbefalingerne blev diskuteret på bestyrelsesmødet den 29. oktober, hvor anbefalingerne med visse ændringer blev besluttet.

I forhold til brug af IT i undervisningen gælder flg. med virkning fra 14. december 2020:

1. Der anvendes iPad i undervisningen fra 1. til 7. klasse. 8. og 9. klasse skal selv medbringe bærbar computer. Skolen stiller de nødvendige apps og software (Office-pakke mm.) til rådighed for eleverne. Valget af bærbare computer til 8. og 9. klasse skyldes ønsker herom fra både elever og lærere.
2. Skolen styrer fremover alle apps på iPads. Der lukkes ned for forældre og elevers mulighed for at installere apps på de iPads, som skolen udleverer til eleverne. Da iPads er et arbejdsredskab i undervisningen, og da både elever og lærere oplever at spil og notifikationer forstyrrer, fjernes muligheden for spil mm.
3. Fremadrettet gælder det, at iPads i 1.-3. klasse bliver på skolen, men undtagelsesvis må tages med hjem. Fra 4. klasse og frem er iPads og bærbar computer altid med hjemme. At iPads i indskolingen skal blive på skolen skyldes dels, at et flertal af forældrene i indskolingen ikke ønsker at få iPads med hjem, dels at iPads på skolen løser udfordringer med glemte og uopladte iPads i undervisningen.
4. I skolen skal iPads i udgangspunktet have wifi slået fra, når de ikke anvendes i undervisningen. Dette gøres for at imødekomme de forældre, der er bekymrede for stråling, samt for at give eleverne gode vaner.
5. Skoleledelse og lærere har ansvar for undervisning, og forholder sig løbende til begreber som 'skærmtid', 'taktile materialer' og 'undervisning med portaler'. Disse begreber trækkes frem, da omfanget af skærmtid optager stort set alle forældre og en del elever, ligesom eleverne har holdninger til papirbøger og andre fysiske materialer samt undervisning med portaler.
6. IT må ikke komme til at skille forældre i tilhængere og modstandere. Det er derfor vigtigt, at brugen af IT bliver en kontinuerlig og grundig drøftelse, hvor alle bliver klogere på hinandens perspektiver og de faktiske forhold.

For de nuværende 1.-3. klasser, hvor eleverne allerede har fået iPads med hjem, gælder flg.:

- I 1. og 2. klasse skal iPads blive på skolen fra 14. december.
- I 3. klasse anbefaler bestyrelsen, at iPads bliver på skolen fra 14. december, men lader det være op til klassens forældre samlet at afgøre, om de vil følge anbefalingen, eller om iPads fortsat skal med hjem.

Det videre forløb

Fra starten af november vil den fulde undersøgelse med bilag være tilgængelig for både lærere og forældre.

På skolemødet for forældre og lærere den 19. december præsenteres undersøgelsens resultater samt bestyrelsens beslutninger.

På bestyrelsesmødet den 30. november planlægges implementering af ovennævnte tiltag.

Som en del af den kontinuerlige drøftelse evalueres ovenstående tiltag forud for sommerferien 2021.